

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України
«Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та
громадських формувань»
(щодо забезпечення діяльності професійних спілок)
(реєстр. № 7512 від 19 січня 2018 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» (щодо забезпечення діяльності професійних спілок) (реєстр. № 7512 від 19 січня 2018 року), поданий народним депутатом України Івченком В.Є. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою метою Законопроекту є забезпечення свободи на об'єднання громадян у професійні спілки.

Для досягнення мети автором пропонується доповнити Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» приписами щодо уточнення відомостей, які містяться у державному реєстрі при реєстрації створення, зміни відомостей про професійні спілки, їх організації та об'єднань профспілок, відміни нотаріального посвідчення справжності підписів на рішеннях, які подаються ними для державної реєстрації змін до відомостей про профспілки, спрощення процедури реєстрації організацій профспілок без статусу юридичної особи.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України Комітет виходить з такого.

В Основному Законі України зазначається, що Україна є демократичною. правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), в Україні визнається і діє принцип верховенства права, закони та

інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8).

Конституційним Судом України у Рішенні від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 встановлено, що верховенство права - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність (абзац другий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

До того ж, у Рішенні від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005 Конституційний Суд України зауважив, що складовими принципу верховенства права є, зокрема, правова передбачуваність та правова визначеність, які необхідні для того, щоб учасники відповідних правовідносин мали можливість завбачати наслідки своїх дій і бути впевненими у своїх законних очікуваннях, що набуте ними на підставі чинного законодавства право, його зміст та обсяг буде ними реалізовано (абзац третій пункту 4 мотивувальної частини).

Частина перша статті 36 Конституції України гарантує право громадян України на свободу об'єднання, зокрема, у громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення економічних, соціальних та інших інтересів, за винятком обмежень, встановлених законом в інтересах національної безпеки та громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей. Згідно з частиною третьою цієї статті професійні спілки є громадськими організаціями, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної діяльності. Громадяни мають право на участь у професійних спілках з метою захисту своїх трудових і соціально-економічних прав та інтересів.

Декларацією цілей и задач Міжнародної Організації Праці визначено, що свобода профспілкової діяльності є необхідною умовою постійного прогресу (пункт b частини другої).

При цьому, Конституційний Суд України у Рішенні від 18 жовтня 2000 року № 11-рп/2000 зазначив, що суспільні відносини за участю профспілок регулюються законодавством тією мірою, в якій це необхідно, зокрема, для забезпечення успішного функціонування профспілок (абзац десятий пункту 2.1 мотивувальної частини).

Відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (стаття 1) професійна спілка – це добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання).

Статтею 16 вказаного Закону передбачено, що легалізація профспілок та їх об'єднань здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань.

Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, регулюються Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб -

підприємців та громадських формувань». Частиною другою статті 3 цього Закону визначено, що законом може бути встановлено особливості державної реєстрації громадських формувань.

Конвенцією Міжнародної організації праці № 87 «Про свободу асоціації та захист права на організацію» передбачено право організацій працівників і роботодавців організувати свій апарат і свою діяльність. При цьому зазначено, що державна влада утримується від будь-якого втручання, здатного обмежити це право або перешкодити його законному здійсненню (стаття 3). Набуття прав юридичної особи організаціями профспілок не може бути підпорядковане умовам, які унеможливають свободу об'єднання (стаття 7).

Основним Законом України (частина перша статті 9) та Законом України «Про міжнародні договори України» (частина перша статті 19) визначено, що чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства.

Згідно зі статтею 26 Віденської конвенції про право міжнародних договорів кожен чинний договір є обов'язковим для його учасників і повинен ними добросовісно виконуватися. Учасник не може посилається на положення свого внутрішнього права як на виправдання для невиконання ним договору (стаття 27 Конвенції)

За Конституцією України (пункт 11 частини першої статті 92) засади утворення об'єднань громадян визначаються виключно законом. Прийняття законів Основний Закон України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» (щодо забезпечення діяльності професійних спілок) (реєстр. № 7512 від 19 січня 2018 року), поданий народним депутатом України Івченком В.Є., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ